

PAPA'NIN DİKKATSİZLİĞİ

Ali Murat TAŞKENT

Analist (2015-2017)

Papa Fransuvanın 12 Nisan 2015 tarihinde Vatikanda yönettiği 1915 olaylarının 100. yılını anma ayininde, 1915 olaylarını genelde 20. yüzyılın ilk soykırımı olarak anılan diye nitelmesi gündemde önemli yer tutmuştur. Papanın kullandığı ifadeler, Ermenistanda ve diasporada büyük sevinçle karşılanırken, Türkiye büyük tepki göstermiştir. Ayrıca, Papanın ifadeleri çeşitli ülkelerde tartışmalara da neden olmuştur.[1]

Öte yandan, Papanın bu ifadeleri üzerine 1915 olaylarının 20. yüzyılın ilk soykırımı olmadığına dair bir görüş ortaya atılmıştır. Bu görüşe göre, 1884-1919 yılları arasında Almanya'nın sömürgesi durumundaki Güneybatı Afrika'da (günümüzde Namibya), Alman sömürgeciler tarafından Herero ve Nama halklarına yönelik katliamlar, 20. yüzyılın ilk soykırımıdır.

1904-1908 yılları arasında, bugünkü Namibya topraklarında, Alman sömürge idaresine isyan eden bu iki halk, Alman sömürgeciler tarafından katledilmişler, daha sonra birçok insan toplama kamplarında birçok kötü muameleye maruz kalmıştır. 1985 Birleşmiş Milletler Whitaker Raporuna göre bu eylemler sonucu Herero halkının %80i ve Nama halkının %50si yok edilmiş ve göre toplamda 75.000 kişi katledilmiştir.

Papa Fransuvanın Herero ve Nama halklarına karşı uygulanan katliamları göz ardı etmesi çeşitli tepkilere yol açmıştır. İngiliz The Guardian gazetesinde bir makale yayınlayan Nijerya asıllı İngiliz tarihçi David Olusoga, Herero ve Nama katliamlarının 20. yüzyılın ilk soykırımı olduğu iddiasında bulunmuştur. [2] Bu halkların yok edilmesine yönelik Alman komutan Lothar von Trothanın emri olduğunu belirten Olusoga, birçok insanın da toplama kamplarında işkencelere maruz kaldığını, çeşitli deneylere tabi tutulduğunu ve öldürüldüğünü vurgulamıştır. Bunun, Afrika ve hatta Almanya da kabul edildiğine işaret etmiş ve 2004 yılında Alman hükümetinin özür dilediğini aktarmıştır.[3] Olusoga, ayrıca, Afrikalıların bu konulardaki hassasiyetlerine değinmiş ve Papayı bu katliamlardan bahsetmemesini eleştirmiştir.

Çeşitli Alman gazetelerinde de yapılan yorumlarda, genelde Papanın Ermeni soykırımına ilişkin ifadeleri genellikle olumlu karşılanırken, Avrupalı sömürgeci devletlerin 20. yüzyılda işledikleri katliamlara dikkat çekilmiş, Herero ve Nama katliamlarının geçtiğimiz yüzyılın ilk soykırımı olduğu belirtilmiştir.[4]

Yukarıda özetlenen bu fikrin dile getirilmesi, Papanın açıklamalarının bir başka boyutunu da gözler önüne sermektedir.

Papanın 1915 olaylarını, hukuki ve tarihsel olarak kanıtlanamadığı halde, bir biçimde soykırım olarak nitelemesinin yanında, 20. yüzyılın en büyük katliamlarından biri olan Herero ve Nama katliamını atlaması, bu konular hakkında konuşmaya pek de yetkin olmadığını göstermesi bakımından önemlidir. 20. Yüzyılın ilk büyük soykırımı olduğuna dikkat çekilen Herero ve Nama katliamının Papa tarafından göz ardı edilmemesi ve katliamlara maruz kalmış bu Afrikalı halklara gerekli duyarlılığı göstermesi gerekirdi. Bu durum, Papanın Ermeni söylemine ne derecede kapıldığını göstermesi bakımından da önemlidir.

Birinci Dünya Savaşı ve öncesinde Müslümanların çektiği acılara ve Herero ve Nama katliamlarına hiç değinilmemesi, uluslararası mahkemelerce soykırım oldukları kabul edilen Bosna ve Ruandadaki soykırımlarından toplu kıyım olarak bahsedilmesi, 1915 olaylarının ise uluslararası mahkeme kararı olmadan soykırım olarak nitelendirilmesi, Papanın konuşmasındaki birçok çelişkiyi ortaya çıkarmaktadır.

Bu durum, dini ve kurumsal tanımı itibariyle hakkaniyetin, sağduyunun ve gerçeklerin yanında olması gereken Vatikanın saygınlığına maalesef gölge düşürmektedir. Çok önemli bir makamda bulunan Papa Fransuvanın böyle hassas konularda çok daha dikkatli olması gerekirdi.

[1] <http://www.avim.org.tr/analiz/en/COMMEMORATION-OF-THE-100TH-ANNIVERSARY-OF-THE-1915-EVENTS-AT-ST--PETER%E2%80%99S-BASILICA-/4012> (son erişim 24.04.2015).

[2] <http://www.theguardian.com/commentisfree/2015/apr/18/pope-francis-armenian-genocide-first-20th-century-namibia> (son erişim 24.04.2015).

[3] 2004 yılında dönemin Almanya Kalkınma Bakanı Heidemarie Wieczorek-Zeul, Herero ve Nama katliamlarının soykırım olduğunu kabul etmiş ve Alman hükümeti adına özür dilemiştir. Ancak Alman hükümeti tazminat ödemeyi reddetmiştir. <http://www.theguardian.com/world/2004/aug/16/germany.andrewmeldrum> (son erişim 24.04.2015).

[4] <http://www.dw.de/ilk-soyk%C4%B1r%C4%B1m-ermeni-soyk%C4%B1r%C4%B1m%C4%B1-de%C4%9Fildi/a-18380112> (son erişim 24.04.2015).

Yazar Hakkında :

Ali Murat Taşkent, Nisan 2015 ile Eylül 2017 arasında Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) analist olarak çalışmıştır. Taşkent, Kafkasya ve Türkiye-Ermenistan ilişkileri üzerinde çalışmalar yürütmüştür.

Atıfta bulunmak için: TAŞKENT, Ali Murat. 2026. "PAPA'NIN DİKKATSİZLİĞİ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2015 / 54. Nisan 28. Erişim Nisan 15, 2026.
<https://www.avim.org.tr/public/index.php/tr/Yorum/PAPA-NIN-DIKKATSIZLIGI>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

 @avimorgtr

 <https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır